

Opstellen over Staats- en Gemeenterecht

door

Mr. J. TEN BRINK.

IX.

De regeling van het belastingrecht van de raden der Stadsgemeenten.

II.

Het tweede lid van art. 78 S. G. O. maakt den indruk, alsof wij hier met een bepaling te maken hebben, die juist en nauwkeurig gesteld is, en die dus geen aanleiding kan geven tot eenige moeilijkheid in de praktijk. Toch zal blijken, dat dit niet het geval is.

Bij dit voorschrift, luidende: „Bij ordonnantie kunnen algemeene regelen worden gesteld omtrent de heffing en invordering van stadsgemeentebelastingen”, teekent de commissie Logemann aan *), dat zij strikt genomen overbodig is geworden, door de uitvoering die er reeds aan gegeven is. Die uitvoering is dan te vinden in Staatsblad 1927 No. 587, houdende Regelen omtrent de heffing en invordering van provinciale-, regentschaps- en stadsgemeente-belastingen (gewijzigd en aangevuld bij Stb. 1929 No. 397, 1930 No. 120, 1931 No. 168, 1932 No. 484).

Deze ordonnantie stelt regelen op de heffing van belastingen voorzoover betreft de formeele zijde daarvan; naast voorschriften betreffende het beroep inzake den aanslag als uitwerking van de facultatieve bevoegdheid de invordering te regelen. Niet wordt daarbij geregeld (of beperkt) het materiele belastingrecht der gemeenschappen. Het is duidelijk dat hierbij aan het woord „heffing” een anderen zin gegeven wordt, dan het in het eerste lid van art. 78 S. G. O. heeft, waar den raad de bevoegdheid tot het heffen van belasting, het materieel belastingrecht, wordt gegeven.

De commissie Logemann merkt dan ook op dat de term „heffen van belastingen” in het spraakgebruik een dubbele beteekenis heeft gekregen. „Men bedoelt ermede of de invoering der belastingregeling, of de bepaling van hetgeen in concreto verschuldigd is. In de eerste beteekenis vindt men den term in het geldend artikel 78 der S. G. O. lid 1, in de andere beteekenis in het tweede lid van hetzelfde voorschrift”.

Versta ik dit wel, dan wordt met „de invoering der belastingregeling” bedoeld het recht van den raad den ingezetenen belasting op te leggen (het belastingrecht); met „bepaling van hetgeen in concreto verschuldigd is” de toepassing van de krachtens het belastingrecht gestelde voorschriften.

Op dit laatste terrein zou dan den ordonnantiegever bij het ter sprake zijnde tweede lid de bevoegdheid gegeven worden algemeene regelen te stellen. Het staat dus voor deze commissie vast, dat deze bepaling *niet* ziet op het materiele belastingrecht; dat hier dus den wetgever geen vrijheid wordt gelaten desgeraden dit belastingrecht te regelen of in te perken, — daargelaten dat niettemin de wetgever daartoe kan overgaan.

Ook de Regeering blijkt de zaak zoo te zien. Immers de considerans van Stb. 1927 No. 517 vermeldt, dat daarbij o.m. krachtens de bepalingen van het tweede lid van art. 78 S. G. O. regelen worden gesteld omtrent de heffing en invordering van stadsgemeentebelastingen.

Reeds bij de behandeling van deze ordonnantie in het College van Gedelegeerden bleek niet ieder dit inzicht te deelen *). In de toelichting wordt de inhoud der ordonnantie omschreven als regelen ten aanzien van de rechten en bevoegdheden van de locale administratie en de belastingplichtigen, zoo noodig met aanwijzing van de bevoegde autoriteiten. De regeling loopt geheel parallel aan de voorschriften in art. 49 der L. R. O. neergelegd. Weinig logisch wordt ook de opmerking gemaakt, dat een bepaling als in het eerste lid van dat artikel vervat, waarin in duidelijken tekst (ter uitvoering van lid 3 van art. 68c R. R., nu 125 I.S.) aan de locale raden het materieel belastingrecht wordt gegeven, in de voorgestelde ordonnantie niet noodig is, omdat het reeds is opgenomen in het eerste lid van art. 78 S. G. O.. Bevestigt dit de in het voorgaande verdedigde stelling dat aan die wetsbepaling geen andere beteekenis dan toekenning van het materieel belastingrecht is te hechten, anderszits valt deze opmerking geheel uit het systeem der Regeering, die niet alleen nadrukkelijk alleen het „formeel” belastingrecht in deze ordonnantie wenschte te regelen, maar ook vol hield dat het tweede lid van art. 78 S. G. O. geen andere dan formeele bepalingen op het oog heeft.

In het Gedelegeerden-verslag treffen wij dan de klacht aan, dat de ordonnantie zich beperkt tot regeling van de invordering van belastingen, maar dat een algeheele regeling van de heffing daarin wordt gemist; de noodzaak van omgrenzing van het belastingrecht, van afbakening van de bevoegdheid der gemeenschappen op dit stuk, wordt betoogd, en daarom het denkbeeld aan de hand gedaan om het tweede lid van art. 66 P. O. (78 S. G. O., 59 Rg. O.) imperatief te stellen en te lezen: bij ordonnantie *worden* algemeene regelen gesteld omtrent de heffing en invordering van (provinciale) belastingen.

*) Verslag der commissie blz. 54 en 55.

*) Handelingen Gedelegeerden 1927/1928 blz. 129 e.v.; Bijlagen Ond, 59.

Schriftelijk antwoordt de Regeering daarop, dat de bedoeling der enkele leden, hier aan het woord, Haar niet duidelijk is. Immers het voorstel bevat een algemeene regeling van de heffing.

Eerst in het mondeling debat drong de beteeke- nishier bedoeling tot den Regeeringsgemachtigde door. Er werd toen nl. gewezen op het verschil in beteeke- nishier bedoeling van „heffen” in lid 1 en lid 2 van het artikel. Doch tegelijk werd een wensch geuit, die de zaak op geheel ander terrein bracht. Gewenscht werd toch een wettelijke regeling ter vaststelling tot welke grenzen de „locale ressorten” in hunne bevoegdheid tot belastingheffen vrij zouden zijn; en zulks door het belastinggebied der centrale Regeering en dat der „locale ressorten” in een vastgestelde verhouding tot elkaar te brengen.

Terecht antwoordde daarop de Regeeringsgemachtigde dat de aangeboden ordonnantie zeker niet de plaats was ter vaststelling van de ver- deeling van het belastinggebied. Daarmede zou dit debat bevredigend beëindigd zijn: die zaak was niet aan de orde. Doch de voorstander van de bevoegdheidsomschrijving merkte op, dat de considerans der ordonnantie aangeeft, dat uitvoering wordt gegeven o. m. aan het tweede lid van art. 78 S. G. O., zoodat men niet alleen de administratief-technische zijde van het vraagstuk, maar ook de principieele zijde — die der heffing — had te regelen.

Uit het College van Gedelegeerden kwam toen de opmerking dat „heffing” in het tweede lid van het artikel wordt gebezigd in belasting-technischen zin. En hierbij sloot zich de Regeeringsgemachtigde aan.

Duidelijk is dus dat het Regeeringsstandpunt is, dat de bepaling *niet* ziet op het materieel belastingrecht. Maar deze stelling wordt met geen enkel argument ondersteund; het is louter een „meening”. Wij komen er niet verder mee, en hebben dus nader te onderzoeken wat de ordonnantiegever bedoelde.

Het betreft hier een zaak van praktisch belang. Indien men namelijk aan een voorschrift van een ordonnantie dat bij ordonnantie eenig onderwerp kan geregeld worden, de beteeke- nishier toekent (ge- gelijk de Regeering doet) van een uitsluiten van regelingsbevoegdheid van den lageren wetgever, dan zal de Regeering daar ingrijpen, waar die lagere wetgever zich tot regeling zet. De beslissing over de bedoeling van den ordonnantiegever brengt dan mede dat men of de lagere wetgever onbevoegd acht tot ingrijpen in het materieel belastingrecht of het gebied van het formeel belastingrecht voor hem gesloten acht. Een beslissing in deze zal alweer van meer gewicht blijken na instelling der „eiland-provincies”.

Getrouw aan hare opvatting heeft de Regeering

reeds eenmaal ingegrepen. De Provinciale Raad van Midden-Java had in December 1930 een ver- ordening vastgesteld tot regeling van de heffing en invordering van opcenten op de hoofdsommen van provinciale belastingen ten behoeve van bin- nen de provincie gelegen regentschappen en stads- gemeenten. De Regeering gaf den Raad te kennen dat zij deze verordening onwettig achtte, aange- zien de klaarblijkelijke bedoeling van art. 78 lid 2 S. G. O. en van art. 59 lid 2 Rg. O. is, de bevoegdheid tot het stellen van algemeene regelen omtrent de heffing en de invordering van stadsgemeente- en regentschapsbelastingen aan den ordonnantie(wet)gever voor te behouden.

Om de bedoeling van den ordonnantie gever ten aanzien van de hier ter sprake zijnde bepa- ling te kennen moet men de memorie van toe- lichting tot art. 66 (in het ontwerp 65) der P. O. raadplegen; als hooger in herinnering gebracht kwam deze bepaling, met die voor de Regent- schappen het eerst tot stand, terwijl het artikel in de S. G. O. geheel analoog aan deze voor- schriften is.

Wij lezen dan:

„Is den provincialen raad in beginsel de be- voegdheid gegeven tot het heffen van be- lastingen, behoudens goedkeuring van den Gouverneur-Generaal, den Raad van Neder- landsch-Indië gehoord, wanneer een volledig inzicht in den omvang van de bevoegdheden en taak der provincies en der overige rechts- gemeenschappen is verkregen, kan de wensche- lijkheid ontstaan, die bevoegdheid op eenige wijze aan banden te leggen”.

„De gelegenheid is hiertoe gegeven in de ordon- nantie bedoeld in het tweede lid van het artikel.”

Hier vooreerst wederom een bevestiging van de opvatting omtrent de beteeke- nishier van het eerste lid van het artikel als inhoudende toekenning van het materieel belastingrecht. En bij die toe- kenning dadelijk de mogelijkheid opengesteld *die bevoegdheid* te beperken; waartoe het tweede lid gelegenheid geeft. Aan duidelijkheid laat dit niets te wenschen over.

Blijkt dus de „heffing” van het eerste lid en het „heffen” van het tweede lid van het artikel in *denzel/den* zin te zijn gebezigd, dan is de even- genoemde Regeeringsbeslissing ten onrechte ge- nomen.

Ik meen verder, dat *alleen* bij het erkennen van de materieele beteeke- nishier van „heffen” ook in het tweede lid, de geheele bepaling beteeke- nishier krijgt.

Wat toch kan de beteeke- nishier zijn van een voor- schrift in een ordonnantie, dat een andere ordon- nantie iets vermag te regelen?

Men zou toch zeggen: dat kan de latere ordon-

nantie ook zonder deze permissie. Is hier alleen een negatieve strekking in het spel en bedoelt zulk een bepaling dan een verbod aan den lagere wetgever dit terrein te betreden? Men zou dit alleen kunnen volhouden, indien regeling bepaaldelijk aan den ordonnantiegever werd opgedragen, en niet — zooals onze bepaling doet — slechts de mededeeling inhoudt dat de ordonnantiegever desgeraden regelen *kan*. Maar — zoo kan verder geargumenteed worden, — de bepaling brengt toch mede dat zoolang de ordonnantiegever stil zit, ook de lagere wetgever niet kan optreden. De beteekenis zou dan zijn: er *kunnen* regelen gesteld worden op de heffing en invordering, en als dat geschiedt zal dat bij ordonnantie moeten gebeuren. Maar dat staat er niet. De bepaling is ontwijfelbaar de toekenning van een *facultatieve bevoegdheid aan den ordonnantiegever*; die echter — als gezegd — de ordonnantiegever ook bezit *zonder* deze toekenning.

Gaan wij te rade of er in ons recht meer dergelijke of analoge bepalingen voorkomen.

In de Indische Staatsregeling vinden wij: het derde lid van art. 51 bepaalt, dat de G. G. gronden kan uitgeven in huur, volgens regels bij ordonnantie te stellen; art. 119, eerste lid, zegt dat de indeeling van het grondgebied van Nederlandsch-Indië in provincien en andere gewesten geschiedt bij ordonnantie; volgens het tweede lid van dat artikel moet instelling van provincies geschieden bij ordonnantie: art. 121, eerste lid, schrijft voor dat bij ordonnantie gedeelten van provincien als zelfstandige gemeenschappen worden aangewezen waar de plaatselijke omstandigheden zulks toelaten; regeling van inrichting, bevoegdheid en verplichtingen van de besturen van provincien en gemeenschappen moet geschieden bij ordonnantie (art. 119 lid 7, art. 121, lid 4); de bevoegdheid tot belastingheffing en het vaststellen van strafverordeningen der Inlandsche gemeente kan bij ordonnantie worden geregeld (art. 127, lid 5). Dit zijn slechts voorbeelden.

Het is duidelijk wat hierbij de strekking der bepalingen is; de wetgever kent de bevoegdheid tot regelen van bepaalde onderwerpen bij deze voorschriften aan een der Indische wetgevende organen bepaaldelijk toe. Hij doet dit of in imperatieve vorm: de ordonnantie *zal* regelen; of in facultatieve vorm: het onderwerp *kan* nader geregeld worden, en dan geschiedt het bij ordonnantie (art. 127, lid 5). In alle vormen is het een toekenning van bevoegdheid aan den ordonnantiegever.

Ook nog een andere beteekenis kan aan zulke voorschriften der Staatsregeling worden toegekend. En wel deze, dat ook de *hoogere* wetgever niet meer bevoegd is de genoemde onderwerpen te regelen. Het geldt dan een afpaling van de In-

dische autonomie in het staatsrechtelijk verband: Koninkrijk der Nederlanden.

De Grondwet kent in de artikelen 134 (2) en 144 (2) aan de Provinciale Staten en aan den Gemeenteraad toe de bevoegdheid verordeningen te maken in het provinciaal- en in het gemeentebelang. Kan men zich voorstellen dat de Nederlandsche wetgever voor een bepaalde provincie of gemeente — behalve in het exceptioneel geval waarin de Grondwet zelf den wetgever hiertoe roept — een zuiver plaatselijke verordening gaat maken? Hiertegen zou ieder zich verzetten, met een beroep op de bij de Grondwet toegekende autonomie. Voor Indië schijnt men dit anders te zien. De Staatsregeling schrijft voor (art. 82) dat bij ordonnantie worden geregeld o. m. de onderwerpen, de inwendige aangelegenheden van Nederlandsch-Indië betreffend, ten aanzien waarvan de Grondwet, de Staatsregeling of andere wetten niet anders bepalen. Dit is op het stuk der wetgeving toekenning van autonomie, analoog aan die aan Nederlandsche provincie en gemeente toegekend. Indien nu voorts de Staatsregeling niet alleen „niet anders” bepaalt, maar ook nog ten aanzien van een bepaald „huishoudelijk” onderwerp de bevoegdheid tot regelen nadrukkelijk aan den ordonnantiegever toekent, dan zou men zeggen dat evenmin als de wet zich voor een bepaalde provincie of gemeente met een huishoudelijk onderwerp *mag* inlaten, hij dat voor het hier bedoeld onderwerp *mag*. Toch hebben wij bij de Indische kortingswet op de pensioenen niet bemerkt, dat van de velen, die tot die wet moesten medewerken, er ook maar iemand geweest is, die inzag hiermede de wettelijk aan Indië toegekende autonomie te schenden (zie art. 39, lid 3 I. S.). Men zegge niet: deze kortingswet is juist zulk een wet die „anders” bepaalt. Het is een wet, die zich op het terrein der Indische wetgeving indringt. Formeel zou deze aangelegenheid alleen in orde geweest zijn, indien de wet eerst de bevoegdheid, in het derde lid van art. 39 I. S. den ordonnantiegever toegekend, geheel of gedeeltelijk had teruggenomen. Maar dan ook zou het karakter der handeling als inbreuk op eenmaal toegekende autonomie zijn onderkend.

Laten wij nu de beteekenis der hier ter sprake zijnde bepalingen ten aanzien van den hooger wetgever verder voor wat zij is, dan is het duidelijk dat zij ten aanzien van de inwendige organisatie van den Indischen staat niet op een lijn kunnen gesteld worden met voorschriften *in ordonnanties*, die den ordonnantiegever de bevoegdheid verleen eenig onderwerp nader te regelen. Een volkomen gelijkwaardige bepaling als die van het tweede lid van art. 78 S. G. O. vinden wij in het eerste lid van art. 77 dier ordonnantie, inhoudend dat bij ordonnantie kan worden voorge-

schreven dat besluiten van den raad omtrent bepaalde onderwerpen hogere goedkeuring behoeven.

Natuurlijk kan de ordonnantie dat, zou men alweer zeggen.

Zijn zulke voorschriften dan zinloos? Niet, als men den ondergrond daarvan onderkent.

Naar het stelsel van art. 121 der Staatsregeling wordt de geheele omvang van de bevoegdheid der plaatselijke besturen bij ordonnantie geregeld. In de ordonnantie, die hieraan uitvoering geeft, zal men dus moeten aantreffen de *volledige* omschrijving en afpaling van de plaatselijke autonomie. De autonomie omvat: bestuur door eigen organen, bevoegdheid tot plaatselijke wetgeving en tot plaatselijke belastingheffing. Ten aanzien van beide laatste begint dus de ordonnantie met de toekenning dier bevoegdheden (art. 74 (1) en 78 (1)). Maar de ordonnantie zelve laat dadelijk hooren: *onbeperkt* zijn deze bevoegdheden. U hierbij *niet* geschonken; tegelijk bij de toekenning maak ik aanstonds het voorbehoud dat bij *nadere* ordonnantie aan deze bevoegdheden grenzen kunnen gesteld worden; zoo kunnen de plaatselijke besluiten aan voorafgaande hogere goedkeuring worden gebonden (art. 77), en zoo kan het belastingrecht nader worden omlijnd (art. 78).

De bepalingen dienen dus om *volledige* toekenning der bevoegdheden te omgrenzen, al wordt het trekken der grenzen zelf facultatief aan een nadere regeling voorbehouden. Zij hebben ten doel *niet* de macht tot nadere beperking der toegekende bevoegdheden aan den ordonnantiegever te *schenken*; immers de ordonnantiegever is geheel tot dergelijke regelen bevoegd ook zonder deze voorafgaande bepalingen; maar wel om tegenwerpingen op grond van beweerden inbreuk op de eenmaal bij ordonnantie verleende autonomie, indien het later wenschelijk blijkt die autonomie in te perken, af te snijden. Autonomie — zegt de ordonnantie — is U op dit stuk (besluiten en belastinglegging) hierbij verleend — maar met deze *mogelijkheden van beperking*. Wordt dus nader tot die beperking overgegaan, dan kan niet gesteld worden dat op eenmaal verleende autonomie inbreuk wordt gemaakt; en kleeft aan zulk een maatregel dus niet het odium van machtsontneming tegen-de-bedoeling-in.

De voorschriften zijn dus nuttig en noodig. De ordonnantiegever, aan het voorschrift van art. 121 I. S. uitvoering gevend, staat daarbij (gelijk bij iedere organieke wet opnieuw het geval is) op het standpunt de materie eens voor goed en uitputtend te regelen. In die taak zou hij tekort schieten, indien de facultatieve beperkende bepalingen werden weggelaten.

Alleen naar deze opvatting hebben het eerste

lid van art. 77 *) en het tweede lid van art. 78 S. G. O. zin. En dan blijk wederom, dat met de algemeene regelen omtrent de heffing van belastingen worden bedoeld: regelen, die den omvang van het belastingrecht zullen omschrijven en inperken, „die bevoegdheid op eenige wijze aan banden zullen leggen”, zooals de hooger vermelde toelichting het omschrijft. Een voorbeeld van dergelijke regelen vindt men voor de decentralisatie-wetgeving in art. 13 D. B., waarbij verboden wordt belasting te heffen op voorwerpen van verbruik; en door belastingheffing doorvoer, uitvoer naar- en invoer uit andere gewesten of gedeelten van gewesten te belemmeren; het laatste naar het voorbeeld van de artikelen 136, derde lid, en 147, derde lid, der Grondwet. Voor de stadsgemeenten (provincies en regentschappen) ontbreken tot dusver dergelijke voorschriften, wat te zijner tijd (bij instelling van eiland-provincies) praktisch een lacune zou kunnen blijken te zijn.

Waar in het belastingartikel ook de eisch van hogere goedkeuring is gesteld, en voor die goedkeuring na de laatste wijziging van het artikel de algemeene procedure geldt, neergelegd in art. 77 der ordonnantie, moge ik ter wille der volledigheid de eigenaardige geschiedenis van het tot stand komen van het eerste lid van dat artikel in herinnering brengen. Het is alweer overgenomen uit de P. O. (art. 65, R. O. art. 58). Voor de Provincie-ordonnantie was het overgeschreven van art. 14 D. B., in den oorspronkelijken vorm daarvan, luidende:

„Bij ordonnantie kan ten aanzien van verordeningen en andere beslissingen van de raden omtrent bepaalde onderwerpen worden bepaald, dat zij niet in werking treden dan na door den Gouverneur-Generaal te zijn goedgekeurd.”

Het is duidelijk dat dit voorschrift op deze plaats (wetgevend product van hogere orde dan de ordonnantie) een andere beteekenis heeft dan waar het in de ordonnantie voorkomt. Gelijk het geval is bij de hooger besproken voorschriften in de I. S., wordt door deze bepaling door de hogere wetgever het terrein ter regeling aan den ordonnantiegever (toentijds G. G. met Raad van Indië) vrij gegeven. Het voorschrift loopt analoog met art. 147 Grondwet, met dit belangrijk verschil, dat de Grondwet zelf de besluiten noemt die hogere goedkeuring behoeven (en daarmee het terrein voor den lageren wetgever juist sluit), het D. B. het aan de ordonnantie over laat ze te noemen.

Vanwaar dit markante verschil in het Nederlandsch en het Indisch stelsel?

Bij de behandeling van de decentralisatie-artikelen, in het Regeerings Reglement in te lasseten,

*) De opzet van den ontwerper was bij deze bepaling een andere, zooals aanstonds zal blijken.

werd in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer ¹⁾ aandrang uitgeoefend om bij de omschrijving van de bevoegdheden der nieuw in te stellen raden, tot richtsnoer te nemen de bepalingen van de Grondwet ten aanzien van de Gemeentebesturen. Dit sloot in den wensch, dat de hoogere wetgever zou vastleggen welke besluiten dier raden aan hoogere goedkeuring zouden gebonden zijn. Men vreesde dat, door dit na te laten, en door de aanwijzing dier besluiten aan den Indischen wetgever over te laten, het hooger toezicht zou ontaarden in een belemmering van de gezonde ontwikkeling van het zelfbestuur; het goedkeuringsrecht toch zou kunnen worden aangewend als middel om feitelijk de regeling van gewestelijke en plaatselijke behoeften in handen van de centrale Regeering te leggen.

Hier bleek men wat de bedoelingen der Regeering betrof, de plank wel wat ver mis geslagen te hebben. Juist het omgekeerde verwachtte toch de Regeering van haar stelsel. (Memorie van Antwoord blz. 8), nl. de mogelijkheid van snellere ontwikkeling der decentralisatie. De mogelijkheid altijd daar preventief toezicht te eischen waar de Regeering dit noodig achtte, was een tegenwicht tegen het ontbreken van de zekerheid of eenige bevoegdheid veilig aan de raden kan worden opgedragen, of eenig onderwerp van Staatszorg zonder bezwaar aan hen kan worden overgelaten. De mogelijkheid tot ingrijpen zou veelal gelegenheid geven om zonder gevaar voor benadeeling van het algemeen belang, tot decentralisatie te besluiten.

Bij de toelichting tot het artikel 14 D. B. (in het ontwerp art. 13) wordt dan niet meer gezegd, dan dat in aansluiting aan hetgeen in de Memorie van Antwoord daaromtrent gesteld is, aan het oordeel van den wetgever in Indië dient te worden overgelaten voor welke locale verordeningen en andere beslissingen der raden de eisch van voorafgaande goedkeuring zal zijn te stellen.

De praktijk heeft zich naast deze bedoelingen ontwikkeld. Aan de locale ressorten werd door Locale Raden-ordonnantie en Instellingsordonnanties al dadelijk een mate van autonomie geschonken, nagenoeg gelijk aan die der Nederlandsche gemeenten; van verder gaand preventief toezicht dan daar is geen sprake geweest.

Doch het is duidelijk dat deze bedoeling van het stelsel geheel ontbreekt, waar de bepaling in S. G. O., P. O. en Rg. O. voorkomt. De ordonnantie behoeft aan de ordonnantie geen vrijheid te verzekeren; en in de Staatsregeling wordt voor deze gemeenschappen van de preventieve goedkeuring zelfs geen melding gemaakt, waardoor, bij opdracht in de Staatsregeling aan de ordonnantiegever tot regeling van de bevoegd-

heid dezer gemeenschappen, deze al zonder meer bevoegd is de eisch van goedkeuring te stellen waar dit hem goed dunkt. Daarom miste dan ook het bezwaar in den Volksraad tegen art. 65 der P. O. geopperd, nl. dat daarmede feitelijk de toekenning van autonomie op losse schroeven werd gesteld, allen grond. Het artikel toch veranderde aan het door de Staatsregeling geschapen stelsel niets, en gaf in geen opzicht den ordonnantiegever meer bevoegdheid, dan hij reeds had. De bezwaren vonden echter ten deele een uitweg in de toevoeging aan de bepaling van een regeling van het goedkeuringsrecht, welke regeling ten slotte aan het artikel praktischen zin geeft.

Zoo ziet men hoe zonderling het met een wetsbepaling kan loopen.

In het D. B. had het voorschrift praktischen zin. Het uitblijven van een eigen Indisch stelsel van goedkeuring, — bedoeld om de ontwikkeling der decentralisatie te versnellen — ontnemt echter daaraan den bestaansgrond, inzooverre dat ter wille van deze bedoeling der bepaling niet had behoeven te zijn afgeweken van het Nederlandsch stelsel, waarbij de hoogere wetgever al dadelijk de verordeningen noemt, die voorafgaande goedkeuring behoeven (artt. 134 en 147 Grondwet). In de P. O. wordt het gedachteloos uit het D. B. overgenomen (de toelichting verwijst naar het D. B.; de verdere verwijzingen zijn zonder zin). Daar mist het den zin, die het in het D. B. heeft, en geeft niettemin in den Volksraad aanleiding het nut van de geheele instelling van provincies problematiek te doen achten; zulks terwijl de Volksraad zelf toch altijd mede aan het woord zou zijn bij het nader aanwijzen van die verordeningen, die goedkeuring behoeven; en terwijl in Nederland voor *alle* provinciale verordeningen door de Grondwet Koninklijke goedkeuring wordt gevorderd, en de Indische organieke regeling (de Provincie-ordonnantie) die alleen eischt voor belastingverordeningen, de strafverordeningen *geheel ten onrechte* vrij latend; de beduchtheid voor de bij de bepaling gegeven volmacht aan den ordonnantiegever (die deze volmacht niet behoeft) werkt echter mede een *regeling* van het goedkeuringsrecht in de ordonnantie vast te leggen, waardoor aan het eerste lid, inhoudende de volmacht, ten minste de beteekenis gegeven wordt van inleiding tot deze regeling, — die echter ook daartoe overbodig is.

Ten slotte valt dan bij logischen uitleg der ordonnantie aan het voorschrift alleen den zin toe als boven aangegeven: het stellen van een voorbehoud bij toekenning van een bevoegdheid aan het plaatselijk bestuur.

1) Bijlagen 1902/1903, Ond. 30, stuk 1.

Beteugeling van den straatverkoop buiten de pasars.

Aan hen, die geen onbekenden zijn in het land der decentralisatie, zijn de moeilijkheden, waarmee de besturen der stadsgemeenten en regentschappen den laatsten tijd te kampen hebben in hun pogingen tot beteugeling van de toeneming van den straatverkoop buiten de pasars, maar al te zeer bekend. Vele ambtelijke brieven worden hieromtrent gewisseld; vele tijdschriftartikelen eraan gewijd (b.v. in „Locale Belangen” van 1 April j.l. van de hand der heeren Catalani en Sremadi); vele verordeningen er tegen vastgesteld en niet goedgekeurd.

Toch moet van een juiste wetgeving op dit punt — uiteraard vergezeld van een doelmatig toezicht op de naleving daarvan — de oplossing der moeilijkheden te verwachten zijn.

Nu is het eigenaardige, dat de toeneming van den straatverkoop, op zichzelf een begrijpelijk verschijnsel in deze tijden van economischen druk, waarin de verkoper zich tot het uiterste moet inspannen om klanten te winnen (vgl. het bovenaangehaalde artikel van den heer Catalani), bezwaren met zich medebrengt van verschillenden aard. Eén daarvan springt onmiddellijk in het oog, nl. de achteruitgang van de opbrengst der pasarretributies, en aangezien de inkomsten van vele stadsgemeenten en regentschappen voor een zeer groot deel gevormd worden door deze retributies, is het ook natuurlijk, dat ondervanging van dit bezwaar de bestuurders dier gemeenschappen tot dusver in de eerste en voornaamste plaats heeft beziggehouden. Op allerlei manieren heeft men dan ook getracht het financiële motief in de desbetreffende verordeningen tot gelding te brengen.

De bekende opvatting der Regeering, in 1913 reeds geformuleerd en sindsdien gehandhaafd en ook door andere administratieve organen, belast met het toezicht op de plaatselijke wetgeving, over het algemeen aanvaard: *dat vrees voor concurrentie met overheidspasars geen motief mag zijn voor het belemmeren van nuttige bedrijven*, moet echter alle verordeningen, welke met voormeld financieel motief zijn gemaakt, onverbiddeijk afwijzen.

Zoo is het voorschrift, waarbij het onder strafbedreiging verboden wordt om langs of op weggedeelten binnen een kring met een overheidspasar als middelpunt en een bepaalden afstand (1 paal; 1½ kilometer; 1 kilometer) als straal waren te koop aan te bieden of uit te stallen, herhaaldelijk onvatbaar voor goedkeuring verklaard, aangezien hier kennelijk geen ander motief dan dat van concurrentievrees gegolden heeft.

Evenmin kan genade vinden het tot eigenaren en gebruikers van perceelen gerichte verbod om aan

anderen dan de bewoners van het perceel gelegenheid te geven aldaar tegen betaling of om niet waren uit te stallen of te koop te bieden.

Ook het opnemen in particuliere-pasar-verordeningen van een definitie van het woord „pasar”, waardoor dit begrip buiten zijn normale beteekenis wordt uitgebreid tot alle „gelegenheid geven tot verkoop van waren en uitoefening van een bedrijf” of woorden van overeenkomstige strekking, wordt gewoonlijk niet ongemoeid gelaten; zooals Gedeputeerden van Midden-Java eenige malen schreven, zou een zoodanige definitie zelfs elke normale verhuur van winkelhuizen onmogelijk maken.

De hier in het kort en met weglating van velerlei afwijkingen van ondergeschikt belang weergegeven, meest gebruikelijke wijzen, waarop de besturen van regentschappen en stadsgemeenten trachten den straatverkoop buiten de pasars tegen te gaan, leiden dus niet tot het beoogde doel: zij kunnen dit ook niet, omdat zij alle behept zijn met hetzelfde vitium originis, nl. de ongeoorloofde belemmering van het economische verkeer ten bate van de overheidsinkomsten. Bij deze maatregelen stelt het regentschap- of stadsgemeentebestuur, gebruik makend van de hem als overheid in het algemeen belang toegekende machtsmiddelen, zich a. h. w. als koopman tegenover zijn concurrenten ten bate van zijn eigen belang en ten nadeele van groote groepen der ingezetenen.

Zooals hierboven reeds opgemerkt, zijn er echter ook bezwaren van gansch anderen aard verbonden aan den straatverkoop buiten de pasars, en wel bezwaren van openbare orde, verkeersveiligheid en algemeene hygiëne.

In deze richting bewoog zich ook het betoog van den heer Sremadi in vorenaangehaald artikel in „Locale Belangen” van 1 April j.l. Wanneer de betrokken regentschaps- en stadsgemeentebesturen slechts, zonder zich blind te staren op den achteruitgang hunner pasarinkomsten, dezen kant van de kwestie gaan onderkennen, zal zonder twijfel blijken, dat een groot gedeelte der uitwassen van den straatverkoop op wettige wijze zal kunnen worden bestreden.

Oprichting van pasars door de overheid toch is oorspronkelijk in het algemeen juist geschied uit motieven van openbare orde (centraliseering van den kleinhandel), netheid (geen bevuiling der wegen door afval, gebruikte verpakkingsmiddelen, enz), hygiëne (vliegenvrije verkoopplaatsen voor eetwaren), verkeersveiligheid (geen opstoppen op de wegen door „tawarrende” koopers en verkopers). Al is nu langzamerhand uit deze exploitatie van pasars in vele gevallen een voor de overheid niet onvoordeelig bedrijf gegroeid, dit karakter van „bedrijf” van het pasarwezen mag niet op den voorgrond staan, maar wel mag er

voor
doen
hierd
guns
te zij
regel
teger
plich
algen

Op
dersc
kunn
Mide
eenig
van
wette
tegen
reger
wijze
uitge
orde
word
en d
dezer
word
J. 17

Te
regel
tieve
in o
op te
welh

Al
beva
van
„1.
ning
een
pasas
a.
b.

voor gezorgd worden, dat de pasars blijven voldoen aan hun oorspronkelijke bestemming. Wordt hierdoor tevens de opbrengst der pasar retributies gunstig beïnvloed, dan behoeft dat geen bezwaar te zijn tegen met een juist motief getroffen maatregelen, die de overheid neemt niet als koopman tegen zijn concurrenten, maar overeenkomstig haar plicht als overheid ter bescherming van het algemeen belang.

Op grond van de hierboven uiteengezette onderscheiding der motieven, welke den straathandel kunnen beperken, hebben Gedeputeerden van Midden-Java dan ook in de laatste maanden reeds eenige malen te kennen gegeven, dat „een *verbod* van straathandel, dat in strijd is met hogere wettelijke regelingen of louter strekt tot het tegengaan van concurrentie met den handel op regentschapspasars *ongeoorloofd* is, maar dat de *wijze, waarop* de straathandel behoort te worden uitgeoefend, zeer wel in het belang der openbare orde bij regentschapsverordening *geregeld* kan worden”. (brief van 3 Maart 1936 No. J 107/1/5) en dat „in het belang der openbare orde aan dezen ongewenschten toestand een einde moet worden gemaakt” (brief van 31 Maart 1936 No. J. 172/1/3)

Teneinde buiten kijf te stellen, dat bedoelde regeling van den straathandel uit de juiste motieven voortspuit, geven Gedeputeerden dan steeds in overweging de desbetreffende bepalingen niet op te nemen in een pasarverordening, maar in de welhaast overal bestaande *netheidsverordening*.

Als redactie voor de onderwerpelijke bepalingen bevalen Gedeputeerden het volgende aan (brief van 31 Maart 1936 No. J. 107/1/9:

- „1. Het is verboden zonder schriftelijke vergunning van het College van Gecommitteerden binnen een afstand van 1 Km vanaf een regentschapspasar waren uit te stallen of te koop aan te bieden:
- op of langs den openbaren weg;
 - op erven of in open galerijen door anderen dan de bewoners of huurders van het betrokken perceel.

2. Deze vergunning, welke strikt persoonlijk is kan mondeling worden aangevraagd bij den Directeur van Regentschapswerken en wordt kosteloos tot wederopzegging verleend.

3. Het College van Gecommitteerden kan in het belang der openbare orde aan de vergunning o.m. als voorwaarde verbinden, dat op of langs uitdrukkelijk in het vergunningsbesluit aan te wijzen toegangswegen tot de pasars gedurende bepaalde dagen of gedurende zekere uren van den dag niet mag worden gevent.

4. De vergunning kan door het College van Gecommitteerden worden ingetrokken, indien de houder zich meermalen heeft schuldig gemaakt aan overtreding der in dit artikel gegeven voorschriften of de aan de vergunning verbonden voorwaarden niet nakomt.

5. Het is den venters verboden bij de uitoefening van hun bedrijf den openbaren weg te verontreinigen.”

Bij deze aanbevolen redactie passen nog de volgende aantekeningen:

lid 1. Door het inschakelen van een vergunningstelsel blijft de mogelijkheid tot een beperkte mate van straathandel open voor hen, die bij de uitoefening daarvan de openbare orde (netheid, het verkeer en de hygiëne) niet benadeelen; bij het beschikken op aanvragen om vergunning zal het College van Gecommitteerden uiteraard ook alleen overwegingen van openbare orde (netheid, enz.) mogen laten gelden.

Door den straathandel overal vrij te laten behalve dicht bij de pasars, wordt zoo weinig mogelijk inbreuk gemaakt op de vrijheid van dit „nuttige bedrijf” (vgl. artikel 49 lid 1 der Indische Staatsregeling); de pasars toch plegen in het middelpunt der bevolkingscentra te liggen, dus daar, waar motieven van orde, netheid, verkeersveiligheid enz. het zwaarst gelden. In verband hiermede wordt opgemerkt, dat Gedeputeerden bij het aangeven van een overeenkomstige bepaling voor een *stadsgemeentelijke* netheidsverordening het vergunningstelsel niet aan de beperking van den afstand van 1 kilometer vanaf een pasar

P.A.R. EGNault's
A PHRASEN

TEMBOSYNTH
TEMBOSYNTH
TEMBOSYNTH

is een betere muurverf met matte glans. (ook voor buitenwerk)

bevat een synthetisch bindmiddel en is belangrijk sterker dan gewone muurverf.

droogt snel, geeft niet af, kan met water worden gereinigd.

Een product

onderwierpen, omdat het gebied van een stadsgemeente als uitsluitend bestaande uit een bevolkingscentrum werd beschouwd.

Door de onder b vermelde beperking tot „anderen dan de bewoners of huurders van het betrokken perceel” wordt het hierboven ter sprake gekomen bezwaar van belemmering van den verhuur van winkelhuizen vermeden.

lid 2. De kosteloosheid der vergunning toont weer aan, dat concurrentievrees te dezen niet in aanmerking wordt genomen.

lid 3. Zoolang de pasar geopend is kan het op de toegangswegen tot de pasar een drukte van belang zijn; vrijhouding dezer wegen voor het verkeer kan derhalve onder bepaalde omstandigheden — vooral bij zeer drukke pasars en op smalle wegen — een algeheel verbod van straathandel aldaar noodzakelijk maken gedurende den tijd, dat de pasar geopend is.

lid 4. Bij de intrekking van een vergunning zal het college van gecommitteerden uiteraard (evenals bij het verleenen of weigeren daarvan en bij het stellen van voorwaarden) alleen met overwegingen van orde, netheid, enz. rekening mogen houden.

lid 5. Ook deze bepaling toont duidelijk aan, dat de onderhavige voorschriften de openbare orde en netheid tot eenig motief hebben.

Zooals uit den hierboven besproken tekst voor een aanvulling der plaatselijke netheidsverordeningen blijkt, hebben Gedeputeerden van Midden-Java daarmee den regentschaps- en stadsgemeenteraden den weg gewezen om de aanleiding tot hun gerechtvaardigde klachten over de toeneming van den straathandel buiten de pasars weg te nemen zonder te vervallen in ongeoorloofde maatregelen.

PULL TER GUNNE.

Een repertorium van Regeeringsbeslissingen.

Ongetwijfeld zullen velen met mij groote waardeering hebben voor de voorlichting, die uitgaat van de ambtenaren van het Decentralisatiekantoor en die onder den titel „Administratieve Jurisprudentie” in *Locale Belangen* wordt opgenomen.

Vergis ik mij niet al te zeer dan verschijnt reeds ongeveer een jaar of vier onder dezen titel een onafgebroken reeks van beslissingen op decentralisatiegebied.

Ik acht deze publicatie buitengewoon nuttig.

Voor wie van theoretisch gepuzzel houdt zit er altijd wel een pikant smaakje aan, en het zijn evenzoo vele bakens op den weg, waarlangs we allen wandelen.

Maar ik meen één ding te moeten betreuren. En dat is, dat de medewerkende ambtenaren met hun arbeid precies halverwege zijn gestaakt.

Ik neem aan, dat menigeen destijds toen de publicatie begon, evenals ik, de poging ondernomen heeft deze jurisprudentie middels verwijzingen enz. zoodanig te ordenen en op te bergen, dat het terugvinden mogelijk werd, wanneer zulks gewenscht werd.

Dit bleek echter onmogelijk. *Korte* weergave eischte een afzonderlijke bewerking. Daarnaast moest ontwikkeld worden een systeem van verwijzingen, dat veel meer tijd en aandacht vroeg, dan evenredig is aan het nut, dat men er dan alleen van trekt.

Toch acht ik een dergelijke bewerking een algemeen decentralisatiebelang. Het mag vreemd klinken, maar voor mij staat vast, dat regeeringsbeslissingen en regeeringsopvattingen, voor zoover men er niet zelf rechtstreeks mee in aanraking is geweest, voor velen een totaal onbekend terrein zijn. Tot groot tijdverlies van velen, die ieder op hun beurt stooten op en puzzelen over reeds vastgelegde en uitgeplozen kwesties, en mij dunkt vaak tot wanhoop van het Decentralisatiekantoor zelf, dat ongetwijfeld bij herhaling dezelfde kwesties moet weerleggen en rechtzetten.

Zou het geen aanbeveling verdienen, dat de heeren ambtenaren van het Decentralisatiekantoor, naast de breedvoerige omschrijving en bewerking als thans geschiedt in *Locale Belangen*, een korte weergave geven in een soort repertorium.

In dit repertorium komt het naast een correcte korte weergave van het standpunt (de beslissing) aan op een goed en uitgebreid verwijzingssysteem.

Werd dan b. v. voorloopig bewerkt wat in de afgelopen jaren in *Locale Belangen* reeds verschenen is, dan zou telken jare een aanvullend blad kunnen worden uitgegeven, en eens in de 5 jaren b. v. een algeheele omwerking en herordering.

Een verschijning van zulk een boekwerk zou — ik houd er mij van overtuigd — door de geheele Indische Decentralisatie met vreugde worden begroet.

H. F. BRUNE.

Aan een klapper, als door den schrijver bedoeld, is ook reeds van andere zijden behoefte gevoeld. Met de verzorgers van de rubriek „Administratieve Jurisprudentie” — daartoe behooren niet alleen ambtenaren van het Decentralisatiekantoor, doch ook van de drie Provinciale Secretarieën — worden reeds onderhandelingen gevoerd om het tot de samenstelling van een dergelijken doorlopend bij te houden klapper te komen.

K.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Jaarverslag van den Secretaris over 1935.

Ter voldoening aan art. 5 lid 1 van het Huis-
houdelijk reglement biedt het Bestuur aan de
leden der Vereeniging onderstaand verslag betref-
fende de werkzaamheden over het afgelopen
jaar aan.

Bestuur der Vereeniging.

Bij het begin van het verslagjaar was het Be-
stuur als volgt samengesteld:

G. de Raad	Voorzitter.	}	Semarang
F.W.M. Kerchman, wd. Secretaris	Penningmeester		
Ir. Thomas Karsten		}	Bandoeng
Mr. J. M. Wesselink			
R. A. A. Wiranata Koesoema			
Mr. P. A. Blaauw		}	Batavia
Ir. E. A. Voorneman			
Mr. G. Pitlo			Medan
Dr. Ir. Han Tiauw Tjong		}	Semarang
Drs. Hermen Kartowisastro			
Mr. W. H. van Helsdingen		}	Soerabaia
Mr. R. Ng. Soebroto			

De heer Mr. H. E. Boissevain, Burgemeester
van Semarang, werd bereid gevonden als Secre-
taris op te treden.

De heer Mr. W. H. van Helsdingen, Burgemees-
ter van Soerabaia, werd tot Voorzitter van den
Volksraad benoemd. Ter vervulling van de hier-
door opgevallende bestuursplaats werd door het
Bestuur aangezocht de nieuw benoemde burge-
meester van Soerabaia, de heer Mr. W. A. H.
Fuchter, welke uitnoodiging werd aangenomen.

Overigens hadden geen mutaties in het Bestuur
plaats.

*Bestuur van de Stichting „Technisch Tijd-
schrift”.*

Aan het einde van het verslagjaar was dit als
volgt samengesteld:

Ir. Thomas Karsten,	Voorzitter	
J. C. de Keyzer,	Ondervoorzitter	
Ir. R. E. Kerkhoven,	Secretaris-Penningmeester	
R. Moeh. Enoch	}	Leden
G. van Galen Last		
Ir. J. J. Heyting		
Jhr. Ir. C. Ortt		

Orgaan Locale Belangen.

De Commissie van Redactie bestond in het
begin van het verslagjaar uit de heeren Drs.
Hermen Kartowisastro, F. W. M. Kerchman en
G. de Raad.

De vacature, indertijd ontstaan door het vertrek
van den heer H. J. Drost, werd vervuld door de
benoeming van den heer Mr. H. E. Boissevain,
Burgemeester van Semarang.

Medewerkers.

Aan het eind van het verslagjaar waren als
vaste medewerkers aan het orgaan verbonden:

Mr. J. ten Brink, Mr. L. F. Engelkes-Nix,
Mr. C. J. van Hasselt, Mr. Ch. M. J. Herckenrath,
Mr. M. D. de Jong, Th. van Kempen, Dr. H. J.
Levelt, R. Margono.

De Commissie van Redactie betuigt haar dank
aan allen, in het bijzonder aan de autonome ge-
biedsdeelen, gouvernementen instellingen, autori-
teiten enz., die hun medewerking verleenden
voor de rubrieken: „Decentraliana, Volksraad,
Nederland enz.”

Rubrieken:

De gebruikelijke indeeling bleef gehandhaafd.

Maleisch gedeelte.

Ter verkrijging van een goede samenwerking
tusschen Berita Kaboepaten en Locale Belangen
werd besloten, dat de inzenders van bijdragen
welke uitsluitend betrekking hebben op de Re-
gentschapsraden zullen worden verwezen naar Be-
rita Kaboepaten, terwijl de Redactie van laatstge-
noemd tijdschrift bijdragen welke uitsluitend be-
trekking hebben op de Provincies, en/of Gemeenten
(resp. Plaatselijke Raden) naar ons tijdschrift zal
verwijzen.

Van dezen regel wordt alleen afgeweken, indien
het betreft artikelen waarvan de opname onmo-
gelijk kan wachten tot de verschijning van het
eerstvolgend nummer van Berita Kaboepaten.

*Redactiesecretaris van het orgaan Locale Be-
langen.*

Deze functie werd gedurende het verslagjaar
vervuld door den heer H. Obbink, referendaris
1e klasse der Stadsgemeente Semarang.

Samenstelling Sociaal Technische Commissie:

Ir. Th. Karsten,	Voorzitter
Jhr. Ir. C. Ortt	Wvd. Secretaris
R. Moeh. Enoch	Leden
Ir. R. Heida	„
G. van Galen Last	„
Prof. Dr. Ir. C. P. Mom	„
J. M. H. Timmermans	„
Ir. E. A. Voorneman	„
Ir. H. Westbroek	„
Dr. S. W. de Wolff	„
Mr. M. D. de Jong.	Jur. Adviseur.

ONTVANGSTEN.

	Ontvangsten		Ramingen		
	1934	1935	1935	1936 (verbeterd)	1937
Orgaan Locale Belangen.					
Abonnementen	507.80	521.38	650.—	600.—	600.—
Advertenties	405.68	451.33	400.—	300.—	300.—
Verkoop losse exemplaren.	—4.75	75.81	20.—	25.—	25.—
Nadeelig saldo	2.461.48	2.328.30	2.410.—	2.255.—	2.155.—
	3.370.21	3.376.82	3.480.—	3.180.—	3.080.—
Examen Locale Administratie.					
Examengelden	—.—	—.—	100.—	100.—	100.—
Nadeelig saldo	112.05	1.47	175.—	175.—	175.—
	112.05	1.47	275.—	275.—	275.—
Examen Architect Locale Werken.					
Examengelden	25.—	250.—	300.—	p.m.	300.—
Nadeelig saldo	117.18	571.19	500.—	50.—	500.—
	142.18	821.19	800.—	50.—	800.—
Volledige rekening.					
Overboeking voordeelig saldo vorig jaar.	476.61	225.15	225.15	—.—	—.—
Contributies	1.290.80	1.345.30	1.600.—	1.400.—	1.400.—
Bijdrage Autonome Ressoorten	3.884.—	3.884.—	3.800.—	3.700.—	3.700.—
Bijdrage van de Verg. van Regentschap- pen in de congreskosten	—.—	150.—	—.—	150.—	150.—
Andere ontvangsten	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
Nadeelig saldo	—.—	252.79 ¹⁾	659.85	382.79	862.79
	5.651.41	5.857.24	6.285.—	5.632.79	6.112.79

1) Het nadeelig saldo per ult. 1935 was als volgt samengesteld:

Kassaldo negatief f 255.63

Nederlandsche Handel Mij " 2.84

blijft negatief f 252.79

van 1935 en raming voor 1937.

UITGAVEN.

		Uigaven		Ramingen		
		1934	1935	1935	1936 (verbeterd)	1937
937						
00.—	Drukken en verzenden	1.080.10	1.126.31	1.200.—	1.150.—	1.150.—
00.—	Honorarium medewerkers	1.351.02	1.537.67	1 350.—	1.500.—	1.400.—
25.—	„ Maleisch gedeelte	421.62	201.04	400.—	—, —	—, —
55.—	Vergoeding Redactiesecretaris	481.65	481.80	480.—	480.—	480.—
	Abonn. tijdschriften, porti, enz.	35.82	30.—	50.—	50.—	50.—
		3.370.21	3.376.82	3.480.—	3.180.—	3.080.—
30.—						
	Honorarium examinatoren	100.30	—, —	150.—	150.—	150.—
00.—	Reis- en verblijfkosten	—, —	—, —	100.—	100.—	100.—
5.—	Overige kosten	11.75	1.47	25.—	25.—	25.—
		112.05	1.47	275.—	275.—	275.—
75 —						
	Honorarium examinatoren	—, —	590.15	550.—	p.m.	550.—
	Reis- en verblijfkosten	—, —	100.10	200.—	p.m.	150.—
00.—	Overige kosten	142.18	130.94	50.—	50.—	100.—
00.—		142.18	821.19	800.—	50.—	800.—
00.—						
	Overboeking nadeelig saldo vorig jaar.	—, —	—, —	—, —	252.79	382.79
	Administratiekosten, incasso, porti enz.	227.76	194.69	225.—	225.—	225.—
	Honorarium, reis- en verblijfk. prae-adviseurs.	499.45	198.30	450.—	300.—	300.—
—, —	id. Technische sectie	173.35	260.80	250.—	300.—	300.—
00.—	Reis- en verblijfkosten Bestuursleden	222.25	290.20	250.—	250.—	250.—
00.—	Drukken prae-adviezen, mededeelingen, cir-					
50.—	culaires enz.	364.49	624.25	400.—	500.—	500.—
—, —	Zaalhuur en andere congreskosten	74.80	28.78	150.—	100.—	100.—
52.79	Onkosten Sociaal-Technische Commissie	312.07	200.—	300.—	300.—	300.—
	Nadeelig saldo Locale Belangen	2.461.48	2.328.30	2.410.—	2.255.—	2.155.—
	Aandeel kosten I.B.T. Locale Techniek	860.25	1.159.26	1.150.—	900.—	900.—
	Nadeelig saldo examen Locale Administratie.	112.05	1.47	175.—	175.—	175.—
	Nadeelig saldo examen Arch. Locale Werken.	117.18	571.19	500.—	50.—	500.—
	Onvoorzien	1.13	—, —	25.—	25.—	25.—
	Voordeelig saldo	225.15	—, —	—, —	—, —	—, —
		5.651.41	5.857.24	6.285.—	5.632.79	6.112.79

12.79

Leden.

Het verslagjaar werd ingegaan met 165 leden
 Ingeschreven nieuwe leden 23 „
188 leden.

Door bedanken verminderde het ledental met 54, zoodat aan het einde van het vereenigingsjaar het aantal leden 134 bedroeg. Daaronder bevonden zich 2 eereleden t. w. de heeren J. J. G. E. Rückert en J. E. Stokvis.

Het aantal leden verminderde dus angstwekkend. De toename van 24 leden in het voorafgaande jaar werd helaas overtroffen door den terugloop in 1935 met 31 leden.

Het aantal leden en abonné's was voor de 5 voornaamste plaatsen van Java als volgt:

	ult. 1934	ult. 1935
Soerabaja	48	42
Semarang	41	30
Batavia	36	30
Bandoeng	19	19
Malang	10	11

Decentralisatiecongres.

Het 25e Decentralisatiecongres werd in het verslagjaar te Bandoeng gehouden op 30, 31 Mei en 1 Juni 1935, ditmaal voor het eerst mede onder leiding van de Vereeniging van Regentschappen op Java en Madoera.

Donderdag 30 Mei had de officieele ontvangst plaats van de congressisten ten Gemeentehuize door den Stadsgemeenteraad en den Regentschapsraad van Bandoeng.

Op Vrijdag, 31 Mei en Zaterdag 1 Juni werden de 23e algemeene ledenvergadering van de Vereeniging voor Locale Belangen alsmede het Congres gehouden in het Gebouw der Technische Hoogeschool.

Op het Congres werden behandeld de volgende onderwerpen:

Plaatselijke Welvaartsbevordering.

Aanleg van Stedelijke Bevolkingskampongs.

Overdracht der Volksscholen aan de Stads-gemeenten en

Voordracht over de Imhofftank.

Daarnaast werd nog een lezing gehouden over: „Wegenonderhoud in Crisistijd” en excursies gemaakt ter bezichtiging van:

het automatisch verkeerssignaal, de nieuwe methoden voor een economische en stofvrije herstelling van geasphalteerde wegen, aangelegde en niet-aangelegde nieuwe bevolkingskampongs en de gevolgen van het ontbreken van voldoende kampongbreiding.

Op den 2den Congresdag werd het congres gesplitst in een sociaal-economische en in een sociaal-technische sectie.

Tijdens de congresdagen werd in het Laboratorium voor Technische Hygiëne der Technische Hoogeschool een aantal maquettes, teekeningen enz. van sociaal-hygienischen en sociaal-technischen aard, in hoofdzaak de Stadsgemeente Bandoeng betreffende, tentoongesteld.

Gedurende de congresdagen werden door de Gouverneurs, Gedeputeerden en Provinciaal-secretarissen, alsmede door de Burgemeesters en secretarissen en door de Vereeniging van Regentschappen op Java en Madoera bijeenkomsten gehouden.

Examen locale administratie en examen architect locale werken.

Het eerstgenoemde examen werd in het verslagjaar niet afgenomen. Het examen voor architect locale werken werd gehouden op 12 Augustus (schriftelijk) en op 18 tot 20 September te Semarang (mondeling).

Aanvankelijk hadden zich 8 kandidaten voor deelname opgegeven. Tijdens het examen trok zich één candidaat terug, terwijl van de overige kandidaten één het volledige diploma behaalde, en één het diploma voor het eerste gedeelte. Aan 2 kandidaten werden voorts nog vrijstellingen toegekend.

Jaarverslag van den Penningmeester over 1935.

Gedurende de laatste jaren sloot weliswaar de raming met een nadeelig saldo, doch het mocht door verdere bezuinigingen gelukken de uitgaven beneden de ontvangsten te houden. Voor het afgelopen jaar was dit echter niet meer mogelijk: de uitgaven overtroffen in 1935 de ontvangsten met rond f 475. Wel wordt dit saldo gedeeltelijk gedekt door nog openstaande vorderingen, doch het blijft niettemin een aanwijzing dat de financieele toestand der Vereeniging steeds slechter wordt. En eenig vooruitzicht op verbetering is er nog steeds niet! Ondanks de krachtige campagne neemt het aantal leden en abonné's nog steeds af. Toch krijgen zij voor hunne minimale bijdrage een voorlichting op decentralisatiegebied, welke alleen in stand kan worden gehouden door de bijdragen der locale ressorten. De kostprijs van Locale Belangen en Locale Techniek ligt ver boven de bijdragen welke de leden en abonné's betalen! Het is een ontmoedigend verschijnsel, dat nog zooveel leden der autonome gebiedsdeelen niet of onvoldoende er van doordrongen zijn, dat de Vereeniging voor Locale Belangen met hare organen en met de congressen o. a. de gelegenheid opent tot het uitwisselen van ervaringen, waardoor een grootere doelmatigheid van den

gedecentraliseerden bestuursvorm mogelijk wordt. Wij meenen in alle bescheidenheid de vraag te mogen stellen: zouden de leden der locale raden de risico willen loopen, dat de Vereeniging voor Locale Belangen door onvoldoenden steun genoodzaakt zou worden haar arbeid in het belang van de decentralisatie te staken? Van hen hangt het af of en wanneer het Bestuur der Vereeniging tot een dergelijken maatregel zal moeten besluiten! Want op de uitgaven kan praktisch niet meer worden bezuinigd; de drukkosten der organen zijn tot het uiterste teruggebracht; op het honorarium voor de artikelen in de organen en voor het afnemen van de examens kan in redelijkheid geen verdere korting worden toegepast; de uitgaven voor de congressen worden steeds zooveel mogelijk gedrukt. Het wordt het Bestuur wel moeielijk gemaakt, den terugloop der ontvangsten, in hoofdzaak een gevolg van de vermindering van het aantal leden en abonné's en van de subsidies, op te vangen.

Met meer klem dan in vorige jaren dringen wij er daarom bij de leden der autonome raden op aan: *indien U nog geen lid of abonné zijt geeft U dan als zoodanig op; werkt U er bij de begrootingsbehandeling toe mede dat aan de Vereeniging een subsidie wordt toegekend, of zoo dit reeds het geval is, die subsidie niet verder wordt verminderd.*

De Penningmeester,
F. W. M. Kerchman.

PROGRAMMA

van het 26e Decentralisatiecongres, te houden te Malang op 21, 22 en 23 Mei 1936.

Evenals het vorig jaar, zal ook voor dit congres het volledig programma tijdig op ruime schaal worden rondgezonden. Mochten daarin gegevens voorkomen, welke hieronder nog niet konden worden opgenomen, dan zullen die ten behoeve van de lezers van dit blad alsnog worden bekend gemaakt in Locale Belangen van 16 Mei a.s.

Donderdag 21 Mei.

9 uur 's avonds:

Officieele ontvangst van de congressisten in het Raadhuis, door den Stadsgemeenteraad en den Regentschapsraad van Malang.

Vrijdag 22 Mei.

7.30 uur voormiddag:

24e Ledenvergadering van de Vereeniging voor Locale Belangen in het Raadhuis.

Agenda:

1. Opening.
2. Jaarverslag van den Secretaris
3. " " " Penningmeester
4. " " de Sociaal Technische Commissie.
5. Verslag van de Verificatiecommissie
6. Bezuinigingsmaatregelen
7. Bestuursverkiezing
8. Benoeming van de Commissie van Redactie
9. Vaststelling van de jaarlijksche contributie
10. Vaststelling van de plaats waar het eerstvolgende Decentralisatiecongres zal worden gehouden
11. Rondvraag.

8.30 uur voormiddag:

1e. Congresvergadering in het Raadhuis, toegankelijk voor alle belangstellenden.

- a. Openingsrede van den Voorzitter.
- b. Behandeling van de prae-adviezen over: „De opdracht (overdracht) van deelen der Landstaak op het gebied van onderwijs en volksgezondheid aan provincies, stadsgemeenten en regentschappen”, uitgebracht door de heeren G. de Raad, lid van den Provincialen Raad van Midden-Java en van den Stadsgemeenteraad van Semarang en H. Kruijne, Arts, lid van den Volksraad en van den Provincialen Raad van Oost-Java
Hierbij zullen de door den Regeeringscommissaris voor de Bestuurshervorming aangegeven hoofdpunten, omtrent welke met verschillende Locale besturen overleg wordt gepleegd, als leidraad worden genomen (blijkens het bekende schrijven van 3 Maart j.l. zie Locale Belangen van 16 Maart 1936 blz. 86).

5 uur namiddag:

Thee in de bovenzaal van het Raadhuis, aangeboden door den Stadsgemeenteraad en den Regentschapsraad van Malang.

6.30 uur namiddag:

Voordracht met lichtbeelden over „Plaatselijke Monumentenzorg”, door Dr. F. D. K. Bosch, Hoofd van den Oudheidkundigen Dienst, eveneens in het Raadhuis.

Zaterdag 23 Mei.

8 uur voormiddag:

2e congresvergadering in het Raadhuis.
De aard der onderwerpen maakt het gewenscht

dat den tweeden dag het congres niet, zooals het vorig jaar, gesplitst wordt in secties.

- a. Behandeling van het prae-advies over het sociaal-technisch onderwerp „De Regentschappen en de stadsvorming”, uitgebracht door den heer R. Moh. Enoch, Directeur der Regentschapswerken van Bandoeng en lid van den Stadsgemeenteraad van Bandoeng, met medewerking van den heer M. Soesilo. De vragen, welke tot leidraad voor dit prae-advies hebben gediend, zijn aan het slot van dit programma vermeld.
- b. Behandeling van het prae-advies over het sociaal-technisch onderwerp „De wenselijkheid en de toepassing van dwingende maatregelen ter bevordering van de afname van leidingwater” door Ir. N. D. R. Schaafsma, ambtenaar bij het Proefstation van den D. V. G. voor waterzuivering en andere vraagstukken van technische hygiëne te Bandoeng. De conclusies, waartoe deze prae-adviseur komt, zijn eveneens aan het slot van dit programma vermeld.
- c. Zij, die een of ander klein onderwerp wenschen te behandelen, gelieven hiervan vóór den aanvang van het congres mededeeling te doen aan den Secretaris der Vereeniging. De Heer A. E. Catalani, fd. Burgemeester van Pekalongan, zal spreken over „Straatverkoop” in aansluiting aan diens artikel in Locale Belangen van 1 April j.l. blz. 98.

4 uur namiddag:

Excursies.

Afrit van het Raadhuis:

Ter keuze van de congressisten:

- a. Bezoek aan Industrieterrein en bezichtiging sigarettenfabriek Faroka.

of

- b. Excursie door de stad.

Voor beide excursies eindpunt Societeit Concordia.

In aansluiting aan bovenstaand officieel programma kan nog het volgende worden medegedeeld:

Donderdag 21 Mei om 5 uur n.m. zal een vergadering van het volledig Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen plaats hebben.

Vermakelijkheden.

Een opgave van de openbare vermakelijkheden en eventuele mogelijkheid tot introductie voor sociëteiten en andere besloten vereenigingen tijdens de congresdagen zal den deelnemers op den openingsavond worden aangeboden.

Kortingen.

- a. de K. P. M. verleent aan de bezoekers van het congres en van de vergadering der Vereeniging van Regentschappen 25% korting op de normale enkele-reistarieven 1e en 2e klasse voor hunne passages van de plaats hunner herkomst of inscheeping en terug. Betrokkenen hebben ter erlanging dezer korting een verklaring over te leggen, afgegeven door het Bestuur, waaruit blijkt dat de reizen worden gemaakt ter bijwoning van het congres.

De korting kan dadelijk worden verleend, bij het boeken der passage. De plaatselijke agenten zijn door de Directie ingelicht.

De in de eerste alinea genoemde verklaring kan bij den Secretaris der Vereeniging voor Locale Belangen worden gevraagd (Postbus 38, Semarang) resp. bij het Bestuur der Vereeniging van Regentschappen op Java en Madoera, Malabarweg 69, Batavia-C.

De reductie geldt uitsluitend voor de deelnemers zelf en niet voor de eventueel met hen reizende echtgenooten of andere gezinsleden,

- b. Voor het reizen over de lijnen van de N. I. S. tot Soerabaja Pasar Toerie wordt aan de deelnemers van het congres, *mits te zamen reizende tot een minimum aantal van 10 personen*, een reductie verleend van 25%, opdat kan worden nagegaan of een dergelijke gezamenlijke reis in elkaar kan worden gezet, gelieve men vóór 12 Mei a.s. den Secretaris der Vereeniging Postbus 38 Semarang, mede te deelen met welken trein men wenscht te reizen (zoowel heen en terug) en in welke klas.

- c. Tarieven der hotels:

Hotel Mabes ± 10 kamers disponibel. Prijzen f 6.—, f 7.— en f 8.— per dag per persoon.

Voor 2 personen in één kamer worden de prijzen respectievelijk f 10.—, f 12.— en f 14.—; met reductie van 10%. Alle kamers voorzien van eigen gemakken.

Palace Hotel:

Voor 5 personen f 6.— per dag per persoon

" 10	"	" 5.—	"	"	"	"
" 20	"	" 4.50	"	"	"	"

Het betreft hier ruime kamers met eigen gemakken. Indien 2 personen in een kamer logeeren, worden de prijzen met 10% verlaagd.

N.V. Hotel Splendid:

Kamers zonder eigen badkamer voor één persoon f 5.— per dag en voor twee personen f 9.—.

Kamers met eigen badkamer, kuipbad en douche, voor één persoon f 7.— en f 8.50 en voor twee personen respectievelijk f 13.—, en f 16.— per dag.

Alle kamers zijn voorzien van warm en koud, stroomend water en warme kuipbaden.

Men wordt verzocht tijdig plaats te bespreken en daarbij ter erlanging van de korting te vermelden, dat men aan het Decentralisatiecongres of een der daarmede samenvallende bijeenkomsten deelneemt.

Het Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen zal van het Palace Hotel gebruik maken

Verbinding met Malang.

De Burgemeester van Malang heeft zich bereid verklaard om, indien van te voren bij benadering het aantal congressisten, dat met de avondtreinen in Soerabaia aankomt, kan worden opgegeven, te zorgen voor een voldoende aantal huurauto's om direct naar Malang door te reizen. Daardoor zal waarschijnlijk een billijker tarief berekend kunnen worden. De kosten kunnen dan hoofdelijk worden omgeslagen. Zij, die van deze bemiddeling gebruik wenschen te maken, gelieven dit *tijdig* aan den Burgemeester van Malang op te geven.

Treinverbindingen Soerabaia-Malang vice-versa.

Ten gerieve van hen, die mogelijk van de treinverbindingen gebruik wenschen te maken, laten wij hieronder een overzicht volgen van den treinenloop van de „Vlugges Vijf”.

Soerabaia Kotta	6.09	8.15	12.00	1.02	3.06	5.07
„ Goebeng	6.17	8.23	12.08	1.10	3.15	5.15
Sidoardjo	6.40	8.42	12.27	1.29	3.34	5.35
Bangil	7.07	9.04	12.49	1.51	3.56	6.01
Lawang	7.54	9.50	1.20	2.22	4.27	6.32
Malang	8.15	10.11	1.39	2.41	4.49	6.51
Malang	6.11	7.26	11.19	2.00	5.11	
Lawang	6.31	7.53	11.43	2.22	5.30	
Bangil	7.03	8.26	12.15	2.56	6.02	
Sidoardjo	7.23	8.46	12.35	3.16	6.22	
Soerabaia Goebeng	7.43	9.06	12.55	3.36	6.42	
„ Kotta	7.49	9.12	1.01	3.42	6.48	

Prae-adviezen. Deze zullen in de eerste dagen van Mei aan de leden en abonne's worden rondgezonden. Er is een beperkt aantal beschikbaar voor andere belangstellenden. Aanvragen te richten tot de Vereeniging voor Locale Belangen, Postbus 38, Semarang.

„De Regentschappen en de Stadsvorming”.

Vraagpunten :

1. Zijn maatregelen noodig en mogelijk, om, meer dan thans in het algemeen geschiedt, leiding te geven bij de stedelijke ontwikkeling en den groei van de hoofdplaatsen, die geen Gemeenten zijn, en de andere min of meer stedelijke centra der Regentschappen?

2. Zoo ja, welke maatregelen zijn dan in dit opzicht voor die plaatsen noodig? en wel:

- welke onderwerpen moeten deze maatregelen betreffen? (b.v. kaartering, uitbreiding- en bestemmingsplannen, rooilijnen, bouwvoorschriften en toezicht, grondbedrijf, weg- en pdaanleg, afwatering, volkshuisvesting, openbare gebouwen, stads- en landelijk schoon, streekplan, enz.);
- wat is de taak der verschillende instanties op dit gebied? (desa, Regentschap, Provincie resp. Gedeputeerden, Gouvernement).

3. Behooren deze maatregelen in beginsel analoog te zijn aan die, welke veelal door (voor) de Gemeenten worden getroffen, of behooren zij in een anderen geest te worden genomen, en zoo ja, hoe dient dan in het algemeen hun karakter te zijn?

De wenschelijkheid en de toepassing van dwingende maatregelen ter bevordering van de afname van leidingwater.

Conclusies :

- Een waterleiding behartigt het algemeen belang, omdat door het gebruik van leidingwater de algemeene gezondstoestand wordt bevorderd.
- Het al dan niet sluiten der exploitatierekening van het waterleidingbedrijf is, daar het bedrijf het algemeen belang dient, bij algemeene waterafname van ondergeschikte beteekenis.
- Zoowel uit een hygienisch oogpunt, als ter verkrijging van een juiste verdeling der lasten of baten van een bedrijf, is het noodzakelijk dat het verbruik van leidingwater zoo algemeen mogelijk is.
- De overheid is verplicht dit algemeen gebruik te bevorderen en moet hiervoor dwingende bepalingen in de verordeningen opnemen.
- De toegepaste dwingende bepalingen zijn gericht :
 - op het stimuleeren van het gebruik van leidingwater.
 - het belemmeren van het gebruik van ander water.
- Alle bepalingen gelden en kunnen alleen gelden voor die inwoners, welke een zekeren welstand genieten.
Het waterverbruik wordt daardoor niet bevorderd onder de lagere standen.
- Nadere bestudeering van de toegepaste en mogelijk toe te passen maatregelen ter bevordering van een ruimer waterverbruik is noodig.

Aan de Voorzitters van de Raden der Autonome gebiedsdeelen in Nederlandsch-Indië.

Aan ons tot de Voorzitters van de Raden der Autonome gebiedsdeelen gericht dringend verzoek van 27 Juni 1935 om voor het jaar 1936 niet tot verdere vermindering der voor onze Vereeniging bestemde subsidie over te gaan, is vrij algemeen voldaan. Voor eenige ressorten is bedoeld verzoek zelfs aanleiding geweest het subsidiebedrag iets te verhoogen, zoodat gehoopt mag worden dat de totale bijdragen voor 1936 niet ver beneden die van 1935 zullen blijven. Niettemin sluit het elders in dit blad opgenomen overzicht van de ontvangsten en uitgaven over het jaar 1935 met een nadeelig saldo van rond f 250; volgens de verbeterde raming voor 1936 zal het nadeelig saldo aan het eind van dat jaar gestegen zijn tot rond f 380, terwijl er volgens de voorloopige raming aan het eind van het jaar 1937 een tekort zal zijn van rond f 860.

Voor wie kennis heeft genomen van de in ons meergenoemd verzoek van 27 Juni 1935 gegeven toelichtingen zal het duidelijk zijn, dat het voor het Bestuur een zware taak zal zijn, in zijn tijdens het aanstaande Decentralisatiecongres te houden volledige vergadering de middelen te vinden om een sluitende begrooting te verkrijgen.

Wij meenen dan ook niet beter te kunnen doen, dan met verwijzing naar het elders in dit

blad opgenomen financieel verslag en naar ons meergenoemd verzoekschrift van 27 Juni 1935 (opgenomen in Locale Belangen van 1 Juli 1935 blz. 210) reeds thans UHoogedelgestrenge dringend te verzoeken in Uwe begrooting voor 1937 hetzelfde bedrag aan subsidie ten behoeve van onze Vereeniging op te nemen als voor 1936 is geschied, zoo mogelijk met het oog op den hoogst zorgelijken toestand der financiën dit bedrag eenigszins te verhoogen.

In 1937 zal het 25 jaar geleden zijn dat de Vereeniging voor Locale Belangen werd opgericht. Het zou voor het Bestuur wel buitengewoon ontmoedigend zijn, indien wegens gebrek aan financieelen steun der autonome gebiedsdeelen dan tot afbraak moest worden overgegaan.

Het Bestuur der
Vereeniging voor Locale Belangen.

Machtiging.

Met ingang van 27 April 1936 zal de heer W. van der Peyl, administrateur ter Provinciale Secretarie van Midden-Java, optreden als Penningmeester en is genoemde heer gemachtigd alle voor de Vereeniging voor Locale Belangen bestemde gelden in ontvangst te nemen en daarvoor namens de Vereeniging kwijting te verleenen.

Het Bestuur,